

2024-04-30 Nr. NV-1034

VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTAS IR ĮSTATYMO PROJEKTAS Nr.: TAP-24-352(2) TAIS-23-18861(3); Nr.: TAP-24-353(2) TAIS-24-7632		DĖL APSAUGOTŲ DUOMENŲ PAKARTOTINIO NAUDOJIMO, DUOMENŲ TARPININKAVIMO IR DUOMENŲ ALTRUIZMO VEIKLOS ĮSTATYMO (TAP-24-353(2) (24-7632))		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įstatymo įgyvendinam asis teisės aktas	Pasirenkama ☐ Taip ☒ Ne Priėmimo Terminas 2023-09-24	Ekonomikos ir inovacijų ministerija	Pasirenkama ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2024-04-23	Pasirenkama ☐ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Gražinti tobulinti
Įgyvendina Vyriausybės programą	Pasirenkama ☐ Taip ☒ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

2022-05-30 buvo priimtas Reglamentas (ES) 2022/868 (Duomenų valdymo aktas), kurį Europos Sąjungos valstybės narės privalo taikyti nuo 2023-09-24. Tačiau siekiant jį taikyti nacionalinėje teisėje turi būti priimamas bei kartu taikomas ir jį įgyvendinantis įstatymas.

Šiuo tikslu yra parengtas Apsaugotų duomenų pakartotinio naudojimo, duomenų tarpininkavimo ir duomenų altruizmo veiklos įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas), kuriuo siekiama įgyvendinti Reglamento (ES) 2022/868 nuostatas dėl:

- kompetentingos institucijos (Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos (toliau – Inspekcija) kompetencijos, teisių ir pareigų nustatymo;
- kompetentingos įstaigos (Valstybės duomenų agentūros (toliau – Agentūra) kompetencijos, teisių ir pareigų nustatymo;
- Reglamento (ES) 2022/868 3 straipsnio 1 dalyje nurodytų viešojo sektoriaus įstaigų tvarkomų apsaugotų kategorijų (komercinio konfidencialumo, statistinio konfidencialumo, intelektinės nuosavybės teisių apsaugos ir asmens duomenų apsaugos) duomenų pakartotinio naudojimo;
- Reglamento (ES) 2022/868 3 straipsnio 1 dalyje nurodytų viešojo sektoriaus įstaigų tvarkomų apsaugotų kategorijų duomenų pakartotinio naudojimo apmokėjimo, priežiūros ir sankcijų taikymo sistemos sukūrimo;
- pranešimų ir priežiūros sistemos, skirtos duomenų tarpininkavimo paslaugoms teikti, sukūrimo;
- altruistiniais tikslais tvarkančių duomenis organizacijų registravimo ir priežiūros sistemos sukūrimo.

Pakartotinis duomenų naudojimas reglamentuojamas Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatyme, tačiau šio įstatymo nuostatos neapima ir nėra taikomos Reglamento (ES) 2022/868 3 straipsnio 1 dalyje nurodytų apsaugotų kategorijų duomenims.

Šių duomenų pakartotinis naudojimas nacionalinėje teisėje iki šiol nebuvo reglamentuotas.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Įgyvendinant Reglamentą (ES) 2022/868 Įstatymo projektu Inspekcijai ir Agentūrai nustatomos naujos funkcijos:

Inspekcijai, – funkcijos, susijusios su viešojo sektoriaus įstaigų tvarkomų apsaugotų kategorijų duomenų pakartotinio naudojimo priežiūros, duomenų tarpininkavimo paslaugų teikimo pranešimų ir priežiūros sistemos bei altruistiniais tikslais tvarkomų duomenų organizacijų registravimo sistemos sukūrimu (teisinės reguliacinės priemonės);

Agentūrai – funkcijos, susijusios su bendro informacinio punkto, skirto viešojo sektoriaus įstaigų tvarkomų apsaugotų kategorijų duomenų parengimu ir teikimu pakartotinai naudoti bei pranešimams apie duomenų tarpininkavimo paslaugas Europos Komisijos ir Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingoms institucijoms ir įmonėms teikti, sukūrimu, aptarnavimu ir priežiūra (techninės ir organizacinės priemonės).

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Reglamento (ES) 2022/868 reikalavimų įgyvendinimo mechanizmas nustatomas Įstatymo projektu, nurodant, kad:

- duomenų tarpininkavimo paslaugų teikėjai ir duomenų altruizmo organizacijos registruojasi Inspekcijoje, kuri skelbia informaciją apie jų registraciją, sudaro jų sąrašus ir atlieka šiai veiklai Reglamento (ES) 2022/868 nustatytų reikalavimų vykdymo stebėseną;
- Inspekcija nustato Pranešimų apie ketinimą teikti duomenų tarpininkavimo paslaugas teikimo, jų nagrinėjimo, Europos Komisijos informavimo, informacijos apie šių pranešimų pateikimą skelbimo ir duomenų tarpininkavimo paslaugų teikėjų sąrašo sudarymo ir skelbimo tvarką;
- Inspekcija nustato Paraiškų dėl įtraukimo į viešą pripažintų duomenų altruizmo organizacijų sąrašą teikimo, jų nagrinėjimo, Europos Komisijos informavimo, viešo pripažintų duomenų altruizmo organizacijų sąrašo sudarymo, šio sąrašo skelbimo bei pašalinimo iš jo tvarką;
- duomenų tarpininkavimo paslaugų teikėjai paženklinami žyma „Sajungoje pripažintas duomenų tarpininkavimo paslaugų teikėjas“;
- juridiniai asmenys, teikiantys atitinkamus duomenis iš duomenų altruizmo paskatų dideliu mastu, paženklinami žyma „Sajungoje pripažinta duomenų altruizmo organizacija“;
- Inspekcija atlieka Reglamento (ES) 2022/868 3 straipsnio 1 dalyje nurodytų apsaugotų kategorijų duomenų pakartotinio naudojimo, duomenų tarpininkavimo paslaugų teikėjų ir pripažintų duomenų altruizmo organizacijų veiklos priežiūrą, nustato skundų dėl Reglamento (ES) 2022/868 pažeidimų nagrinėjimo, vykdomų tyrimų ir patikrinimų atlikimo, sankcijų skyrimo ir vykdymo tvarką, atlieka tyrimus ir patikrinimus dėl galimų pažeidimų, nustato ir skiria sankcijas;
- Inspekcija teikia pranešimus (per Agentūros sukurtą bendrą informacinį punktą) Europos Komisijai ir Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingoms institucijoms, organizacijoms ir įmonėms apie duomenų tarpininkavimo paslaugų teikėjus ir pripažintas duomenų altruizmo organizacijas;
- Agentūra sukuria, prižiūri ir techniškai aptarnauja bendrą informacinį punktą, skirtą Reglamento (ES) 2022/868 3 straipsnio 1 dalyje nurodytų viešojo sektoriaus įstaigų tvarkomų apsaugotų kategorijų duomenims gauti, parengti ir teikti pakartotinai naudoti, bei pranešimams apie duomenų tarpininkavimo paslaugų teikėjus ir pripažintas duomenų altruizmo organizacijas Europos Komisijos ir Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingoms institucijoms ir įmonėms teikti;
- Agentūra nustato atlyginimo už tarpininkavimą leidžiant viešojo sektoriaus įstaigoms pakartotinai naudoti Reglamento (ES) 2022/868 3 straipsnio 1 dalyje nurodytų apsaugotų kategorijų duomenis mokėjimo tvarką, sudaro ir viešai paskelbia ne komerciniais tikslais pakartotinai naudojančių Reglamento (ES) 2022/868 3 straipsnio 1 dalyje nurodytų apsaugotų kategorijų duomenis naudotojų sąrašą;
- Vyriausybė patvirtina Agentūros tarpininkavimo atlyginimo apskaičiavimo metodiką.

Inspekcija 2024 metais naujoms funkcijoms atlikti numatė keturias pareigybes ir darbo užmokesčiui apmokėti papildomai prašė 131 tūkst. Eur. Šis Inspekcijos poreikis buvo patenkintas tik iš dalies, skiriant jai 32 tūkst. Eur tik vienos pareigybės darbo užmokesčiui padengti. Kadangi biudžeto lėšų poreikis naujoms Inspekcijos funkcijoms įgyvendinant Reglamento (ES) 2022/868 ir Įstatymo projekto nuostatas nėra pakankamas, tikėtina, jog **Inspekcija 2024 metais planuojant 2025 metų biudžetą prašys papildomai skirti apie 100 tūkst. Eur per metus** likusių trijų pareigybių darbo užmokesčiui.

Agentūra 2024 metais naujoms funkcijoms atlikti numatė šešias pareigybes ir darbo užmokesčiui apmokėti papildomai prašė 206 tūkst. Eur. Šis Agentūros poreikis buvo visiškai patenkintas, todėl **Agentūrai 2024 metais planuojant 2025 metų biudžetą papildomų biudžeto lėšų nereikės. Bendram informaciniam punktui sukurti papildomų biudžeto lėšų taip pat nereikės.** Šiuo tikslu bus panaudojami Valstybės duomenų valdysenos informacinės sistemos informacinių technologijų analitiniai sprendimai ir įgyvendinant „Naujos kartos Lietuva“ lėšomis finansuojamą projektą „Valstybės informacinių išteklių integravimas į duomenų ežerą“ (Nr. 02-008-P-0001) sukurtos valstybės informacinių išteklių integracinės sąsajos.

STEBĖSENA

Kadangi Įstatymo projektas įgyvendina Reglamentą (ES) 2022/868, jo teisinio reguliavimo nuostatoms stebėsenos rodikliai ar *ex post* vertinimas nenustatomi.

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

Įstatymo projektas buvo pateiktas derinti Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (toliau – TAIS) visoms ministerijoms ir suinteresuotoms institucijoms. Asociacijos INFOBALT, „Langas į ateitį“, FINTECH HUB LT ir Lietuvos verslo konfederacija pastabų Įstatymo projektui nepateikė.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

Dėl pastabų, į kurias neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies, yra parengta ir pridedama derinimo pažyma, kurioje pateikti pagrįsti argumentai.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Įstatymo projektas yra įtrauktas į Seimo VIII (pavasario) sesijos darbų programą (numatytas svarstymo mėnuo – gegužė). Įstatymo projektas buvo svarstomas Tarpinstituciniame pasitarime 2024-05-23. Į Vyriausybės kanceliarijos Viešojo valdymo grupės 2024-04-16 pažymoje Nr. NV-863 ir Teisės grupės 2024-04-19 išvadoje Nr. NV-919 pateiktas pastabas yra atsižvelgta. Siūlome Įstatymo projektą svarstyti Vyriausybės posėdyje.

TEISINIS VERTINIMAS – TEISĖS GRUPĖS PASTABOS	Pasirenkama
	☐ Esminės
	☐ Vertinamojo / tikslinamojo pobūdžio
	☐ Redakcinio pobūdžio ir (ar) teisės technikos
	☒ Pastabų nėra

PAŽYMĄ PARENGĖ	Sigita Panovienė
	Viešojo valdymo grupė , vyriausioji patarėja